TIBETANSKA KNJIGA USPEHA

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

Naslov originala
The Tibetan book of success: a guide to relationships, leadership, communication, and happiness
translated and introduced by Orgyen Chowang.

Edicija PreObražaj

Za izdavača
Nina Gugleta

Glavna i odgovorna urednica
Nina Gugleta

Urednica
Ana Šakan

Prevod
Igor Vidović

Lektura
Jelena Janković

Korektura
Aleksandra Dunđerski

Dizajn korica
Monika Lang

Štamparija
Art Print Media, Novi Sad

Tiraž
1000 primeraka

Izdavač
Areté, Beograd, 2026

Copyright © 2026 by Orgyen Chowang
"Published by arrangement with Shambhala Publications, Inc., 2129 13th St, Boulder, CO 80302, USA."
Interior design: Kate Huber-Parker
Prava za srpsko izdanje © Arete 2026

Sva prava zadržana.
Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku
bez pismene saglasnosti izdavača.

Tibetanska knjiga uspeha

Priručnik za stvaranje dobrih odnosa, upravljanja, uspešne komunikacije i sreće u životu

Saveti Džamgona Mipama Rinpočea, Petrula Rinpočea,
Sakje Pandite i poruke sa anonimnog svitka iz pećina Dunhuang

Prevod na engleski i uvod:
Orgjen Čouang

prevod sa engleskog
Igor Vidović

www.arete.rs

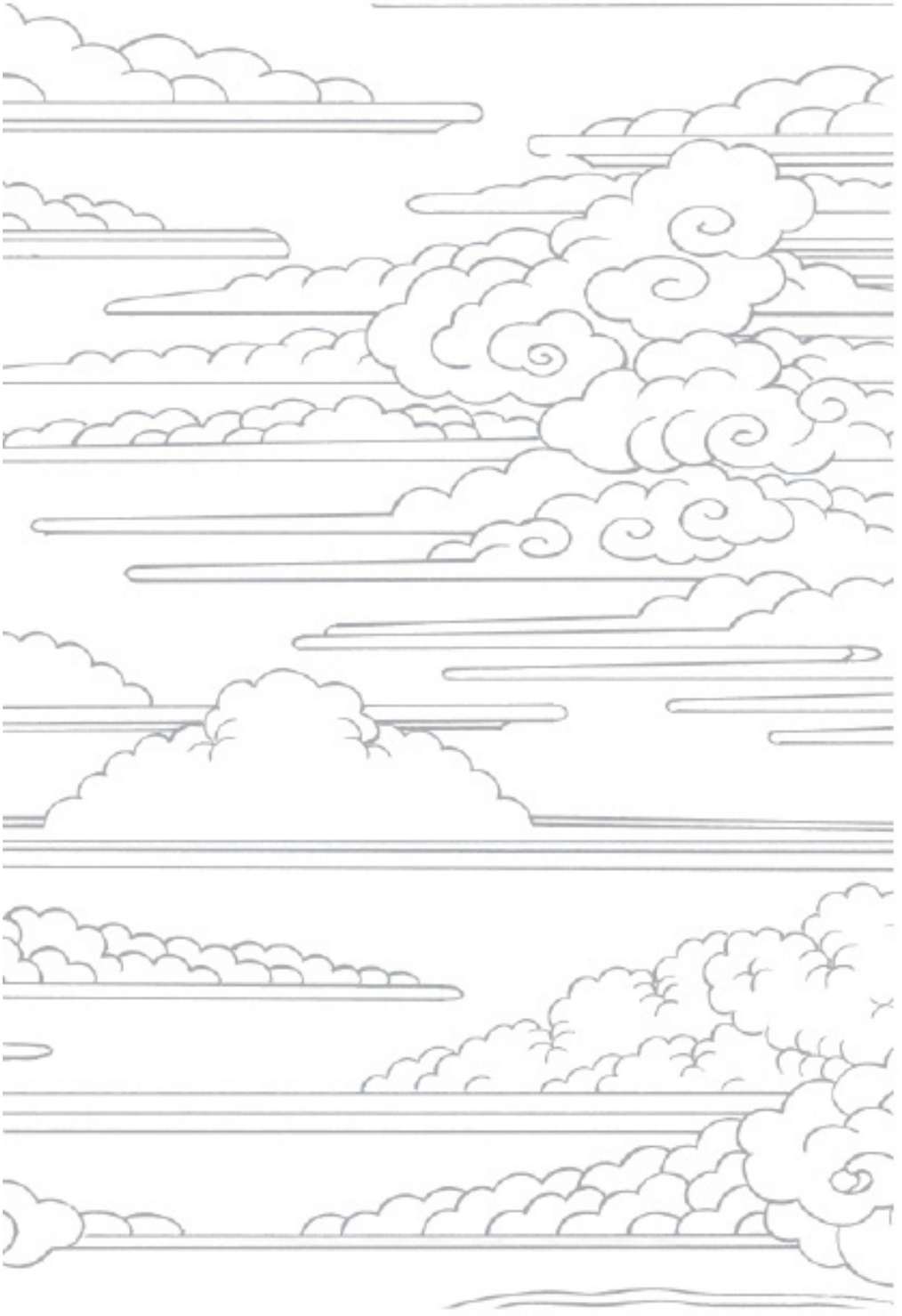

Sadržaj

Uvod 9

1. Način življenja
Dragulj koji privlači izvrsnost i obilje 43

2. Beseda o suštini mudrosti
Odgovori na pitanja mladog Lodena 73

3. Niz mudrih beseda 97

4. Saveti za uspešan i srećan život
Razgovori dva brata 115

Reči zahvalnosti 135

Ova knjiga posvećena je mom prosvetljenom učitelju Džigmeu Puncoku Rinpočeu, koji mi je pružio izuzetne smernice za život i dao mi snagu i samopouzdanje za snalaženje u ovom svetu.

Uvod

Uputstvo za čitanje *Tibetanske knjige uspeha*

Tibetanska knjiga uspeha je prva zbirka prevoda četiri izuzetna klasična teksta tibetanske književnosti iz reda učenja poznatih kao „Način življenja" na engleski jezik (na tibetanskom: *Luk kyi tencho*). Ovi tekstovi sadrže sekularne mudrosti koje su vekovima prenošene sa generacije na generaciju, a potiču još od Budinih učenja u Indiji oko petog veka p. n. e. Iako se za Budu često vezuju duhovne lekcije o prosvetljenju, on je ponudio i duboko promišljene i praktične smernice o tome kako živeti uspešan i harmoničan svakodnevni život. Bavio se temama kao što su: efikasno upravljanje, zdravi međuljudski odnosi, vešta komunikacija i stvaranje života ispunjenog uspehom i srećom. Ova učenja sačuvana su u mnogim Budinim besedama ili sutrama.

Veliki indijski filozof Nagarđuna je u drugom veku proširio ove ideje u svojim spisima, kao što su „Drvo mudrosti" i „Stotinu mudrosti". Nagarđunini radovi sadrže detaljne savete na temu ličnog razvoja, transformacije i mudrog življenja. Na primer, svaki stih „Stotine mudrosti" sadrži kratak savet o tome kako živeti ispunjen život. Do osmog ili devetog veka, ova učenja su prevedena sa sanskrita na tibetanski, te su postala deo tibetanske tradicije. Vremenom su ih veliki tibetanski učitelji kao što su Sakja Pandita (1182–1251), Patrul Rinpoče (1808–1887) i Džamgon Mipam Rinpoče (1846–1912) i mnogi drugi, dodatno razvijali i prilagođavali izazovima svog vremena, koji se ne razlikuju mnogo od izazova sa kojima se danas suočavamo.

U svojoj suštini, učenja iz „Načina življenja" govore o negovanju mudrosti, integriteta i drugih suštinski važnih osobina koje vode do sreće, uspeha i povezanosti. Ona su izraz univerzalnih načela potrebnih za ostvarenje smislenog i uspešnog života. Pokazuju nam da postoji jasan put do ovih rezultata – put koji nije nasumičan ili proizvoljan, već utemeljen u vanvremenskim vrednostima.

Zašto sam ovu knjigu nazvao *Tibetanska knjiga uspeha*?

Naslov *Tibetanska knjiga uspeha* odabrao sam jer ukazuje na izvore ovih učenja, koja su sastavila četvorica velikih tibetanskih učitelja. Dok sam prevodio ove tekstove, ljudi su me pitali po čemu će se ova knjiga razlikovati od savremenih knjiga za samopomoć. Razlika je u tome što su ovi saveti izvedeni od vanvremenskih drevnih mudrosti, ali su istovremeno praktični i savremeni. Vrednosti koje su ovde opisane nisu samo tibetanske, već univerzalne. Na primer, integritet nije samo tibetanska vrednost – potreban je svima. Mudrost nije isključivo tibetanska. Pravednost ne pripada samo Tibetu, već celom čovečanstvu. Ova načela prevazilaze kulturu i religiju: pružaju usmerenje koje je važno za sve ljude, širom sveta.

Patrul Rinpoče objašnjava da su ova učenja zasnovana na poukama koje su mudri ljudi – roditelji, vođe, veliki učitelji, kraljevi i mudraci – skupljali generacijama, posmatrajući šta u životu funkcioniše, a šta ne. Nakon što su hiljadama godina učili iz pokušaja i grešaka, izbistrili su ovu mudrost i sročili jasna i praktična načela. Ova učenja izrodila su se iz ljudskih iskustava i eksperimenata, testirana su i usavršavana kako bi okrila šta je potrebno za sreću, uspeh i efikasnu komunikaciju. Zato, svaki od ovih tekstova predstavlja zbirku pročišćenih mudrosti, poput nektara ljudskog znanja.

Što se tiče pojma „uspeh", neki veruju da je za uspeh i napredovanje potrebna nemilosrdna ambicija i surovo nadme-

tanje sa drugima. Ovaj pristup, vođen opsesivnom željom i spremnošću na borbu – čak i ako se to radi preko tuđih leđa – može zaličiti na uspeh, ali u sebi zapravo nosi prazninu. Uključuje ego i stvara stres, sukobe i zlo.

Uspeh o kom govori ova knjiga je drugačiji. Utemeljen je u integritetu, majndfulnesu, mudrosti, pravednosti i čestitosti. Pravi uspeh je onaj koji nije škodljiv, niti ostvaren preko tuđih leđa: on podrazumeva saradnju, razmenu i razvoj.

Bilo da se radi o poslu, odnosima ili ličnoj sreći, pravi uspeh razvija se iz ovih unutarnjih vrednosti. Ali kako postići uspeh bez prevelikog uplitanja ega, nadmetanja ili sukoba? To je tema ove knjige. Poruka je jednostavna: ako ne postoje načela, čak i naporan rad može da se završi neuspehom. Možda se i bez majndfulnesa može doći do cilja, ali po koju cenu?

Mipam Rinpoče to divno opisuje:

> Ako se čovek suviše nameće iz sopstvenog interesa,
> čak i ako isprva postane vođa,
> na kraju tone sve niže i niže, strmoglavo poput vodopada.
> Ako se posvetiš dobrobiti drugih, makar isprva bio i sluga,
> vremenom ćeš se uzdizati sve više i više,
> poput zmaja koji uzleće pravo u nebo.

Ljudi često misle da uspeh znači jednostavno biti imućan. Iako to jeste jedan njegov aspekt, postoje i mnogi drugi. Uspeh nisu samo materijalna postignuća. Pravi uspeh dotiče sve oblasti našeg života. To znači: donošenje pravih odluka, poštovanje koje nam ukazuju drugi, uživanje u dobrim odnosima, osećaj ispunjenosti, iskustvo iskrenog zadovoljstva i sreće. Uspeh je i kada osećate da vaš život ima smisla i kada imate osećaj svrhe. *Tibetanska knjiga uspeha* govori o tome kako napredovati u svim ovim sferama. O tome detaljno govori Mipam Rinpoče i ostali autori čije sam tekstove ovde preveo.

Čak i ako ste uspešni u materijalnom smislu, možete imati poteškoća u drugim oblastima – a to utiče na to koliko ste

zaista uspešni. To je kao da imate kuću čiji je jedan deo u odličnom stanju, dok se drugi raspada. Ako su vam dnevna i spavaća soba lepe, ali je kuhinja neupotrebljiva, onda tu ne možete udobno živeti. Slično tome, ako imate mnogo novca, ali ne umete da se povežete sa ljudima i zaslužite njihovo poštovanje, život postaje neprijatan. Možete biti uspešni u jednoj oblasti a neuspešni u drugim.

Zato se uspeh, onako kako o njemu govorimo u ovoj knjizi, ne definiše samo kao materijalni uspeh. Tekstovi na stranicama ove knjige objašnjavaju kako zaslužiti nečije poštovanje, pomoći drugima, postići ispunjenost i izgraditi uspeh u svim životnim sferama. Tada vaš uspeh nije delimičan, već potpun.

Postizanje uspeha podrazumeva i iskren osećaj zadovoljstva, ispunjenosti i uživanja, život bez prekomernog stresa. Pritisak i stres javljaju se kada različite oblasti vašeg života komunikacija, odnosi, donošenje odluka, posao i tako dalje ne funkcionišu kako treba. Ako su komunikacija i odnosi napeti i teški, sve se čini beznadežnim. Ako se mučite sa pokušajma da donosete ispravne odluke, osećate se paralisano. Ako na poslu ništa ne postižete, osećate se beskorisno. Ispod svega ovoga, pravi uzrok stresa je slabost duhovnih kvaliteta. Kada oni nedostaju, sve se čini nestabilnim, a pritisak raste. Nasuprot tome, kada ojačate svoje duhovne kvalitete tako što razvijate majndfulnes, mudrost, pouzdanost i druge dobre osobine, vaša sposobnost komunikacije se poboljšava, odnosi postaju skladniji, ponašate se odlučno, a posao teče glatko. Usled svega toga, stres i pritisak sâmi prirodno popuštaju. Primenom ovih načela, vaše veze postaju lagodnije i iskrenije. Osećate se prijatnije, a vaš životni optimizam raste.

Uspeh koji donosi dubinsko ispunjenje, trajnu radost i koristi mnogima – gde vi postižete uspeh, a sa vama i drugi napreduju, gde na tom putu pomažete ljudima, a vaši rezultati donose dobrobit svima – zahteva posedovanje mudrosti i vrednosti. Nije u pitanju „moja pobeda – tvoj poraz", već

dobit i za mene i za tebe. Takav uspeh na ovom svetu ima smisla. O takvom uspehu govori ova knjiga. Kako kaže Mipam Rinpoče:

> Nastojanje da pomognemo drugima
> izvor je obilja za nas sâme.
> Iz toga se rađaju i time privlače
> izvrsnost i prosperitet.

Vrednosti i za svakodnevni život i za duhovni razvoj

Dok su vrednosti istaknute u ovim tekstovima, uključujući čestitost, integritet i pravednost, univerzalne vrednosti koje čine temelj uspeha u svakodnevnom životu, učenja iz „Načina življenja" pružaju i dobru osnovu za razvoj u okviru bilo koje religijske ili duhovne prakse, joge ili meditacije, ako se odlučite za neku od njih. Mipam Rinpoče savetuje svakoga ko želi da krene putem duhovnosti ili religije da prvo uspostavi ove temeljne vrednosti. On kaže: „Bez osnovne ljudske čestitosti, dublje duhovne vrednosti ne mogu se razvijati."

Kada ovih vrednosti nema, čak i najbolje namere mogu dovesti do uskih vidika, stroge osude i netolerancije prema drugima. Ono što počne kao iskrena pobožnost može se pretvoriti u krute sisteme verovanja, kod kojih je vera izvitoperena i pretvorena u strah, mržnju i ugnjetavanje svakoga ko misli drugačije. Takav ekstremizam nastaje kada se zapostave ove univerzalne ljudske vrednosti.

Zbog toga su učenja u ovoj knjizi od tako presudnog značaja za svakoga ko želi da ide duhovnim putem – jer obezbeđuju stabilnost i sprečavaju pad u fanatizam ili predrasude. Kada postoje ove vrednosti, duhovna praksa je istinska i konstruktivna, podstiče saosećanje i razumevanje, a ne podele. Kao što Mipam Rinpoče jasno kaže:

Običan častan način života podrazumeva osnovnu ljudsku čestitost.
Izuzetan častan način života podrazumeva kretanje duhovnim putem.
Ljudska čestitost je temelj svake duhovne prakse.

Iako učenja iz *Načina življenja* pružaju osnovu za duhovnu praksu, vrednosti i načela predstavljena u ovoj knjizi su sekularne prirode, i njihova primena nema veze sa religijom. Iako se u tekstovima ponegde pominje Buda i božanstvo, kad god naiđete na reči koje mogu nositi neko religijsko ili duhovno značenje, možete ih shvatiti u skladu sa sopstvenim verovanjima i doživeti ih na sopstveni način. Na primer, *božanstvo* može značiti da kada živite u skladu sa vrednostima, to cene ne samo drugi ljudi, već i više sile; ili da, ako emitujete pozitivnu energiju, ona prirodno privlači pozitivnu energiju drugih ljudi.

Ovo nisu tekstovi o prosvetljenju ili meditaciji. Ne poručuju da treba da postanete religiozni. Cilj ovih učenja je da ponude osnovu koja će vam pomoći da napredujete u svakodnevnom životu. Kao što objašnjavaju Džamgon Mipam Rinpoče i Patrul Rinpoče, cilj ovih učenja je da podrže lični razvoj u praksi, da transformišu vaše svakodnevno životno iskustvo. Ali ako želite da zađete dublje i krenete duhovnim putem ili putem meditacije, ova učenja su neophodna.[1]

1 Za čitaoce koji žele detaljnije da se bave meditacijom, za koju ova učenja pomažu da se pripremite, moja knjiga *Our Pristine Mind: A Practical Guide to Unconditional Happiness* (*Naš besprekorni um: Praktičan vodič do bezuslovne sreće*), Shambhala Publications, 2016, govori o prirodi svesti, otkriva ogroman potencijal vašeg uma i nudi usmerenje za dostizanje trajne, bezuslovne sreće kroz meditaciju.

Zašto su ovi tekstovi danas važni

Učenja iz *Tibetanske knjige uspeha* danas su jednako važna kao i pre mnogo vekova kada su napisana, jer govore o univerzalnim izazovima koji prevazilaze vreme i kulturu. Usamljenost, stres, nezadovoljstvo i otuđenost nisu novi problemi, ali su u savremenom svetu postali posebno rasprostranjeni. Ovi tekstovi naglašavaju da je koren tih problema u gubitku univerzanih načela i vrednosti – kvaliteta kao što su mudrost, integritet, pravednost i majndfulnes. Kada se ne rukovode ovim načelima, ljudi gube poverenje jedni u druge, odnosi se narušavaju, a u društvu dolazi do previranja.

Autori ove tekstove započinju opisom situacije u svetu u njihovo doba. Naglašavaju kako su narodi patili, kako je pravda bila urušena, a ljudi otuđeni. Ovi izazovi nisu posebna odlika njihove epohe, već su se tokom istorije iznova ponavljali. Kada se ljudi udalje od univerzalnih načela i vrednosti, u društvima dolazi do previranja. Korupcija se širi, poverenje se osipa, a ljudi se povode za glupošću umesto za mudrošću.

Ljudi često pitaju: „Šta da radim? Toliko mi je teško u životu." Osećaju se zaglavljeno ili bespomoćno, kao da nema pravih rešenja. Ali kada počnete da primenjujete ova načela, zbunjenost i bespomoćnost nestaju. Život počne da teče, postane savladiv i ispunjeniji. Za one koji oklevaju ili veruju da je preteško razviti ove kvalitete – ako želite da živite lagodno, čak i samo kao obično ljudsko biće u ovom složenom svetu, ovi kvaliteti su od suštinskog značaja. Potrebni su svima.

Četiri teksta

Svaki od četiri teksta[2] iz ove zbirke nudi različite uvide u to kako živeti smislenim, uspešnim i harmoničnim životom.

2 Beleška o prevodima: Naslovi koji nisu deo originalnog teksta su dodati zbog lakšeg čitanja. Nekim stihovima promenjen je redosled, zarad jasnoće. Neki delovi originalnog teksta, koji nisu bili od ključne važnosti za svrhu ove knjige, izostavljeni su.